

Tarbijatel on võltstoodete tõttu rohkem riske kui kunagi varem

- 9% eestlastest on eksitatud ostma võltsitud toodet
- Võltsitud tooted võivad põhjustada ka tõsiseid tervise- ja ohutusriske
- 6,8% ELi impordist – väärtuses 121 miljardit eurot – on võltsingud
- Kogu maailmas kaubeldakse 4 miljardi euro väärtuses võltsitud ravimitega

Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti tehtud uuringu [Euroopa kodanikud ja intellektuaalomand](#) kohaselt on tarbijatel ikka veel raske eristada ehtsaid ja võltsitud kaupu.

Peaaegu kümnendik eurooplastest (9%) teatas, et neid eksitati ostma võltsinguid, kusjuures ELi liikmesriikide vahel olid suured erinevused. Eksitatud tarbijate osakaal on suurem Bulgaarias (19%), Rumeenias (16%) ja Ungaris (15%). Seevastu Rootsi (2%) ja Taani (3%) näitajad on kõige väiksemad ELis. Kooskõlas Euroopa keskmisega väitis 9% Eesti tarbijatest, et neid on pettusega eksitatud võltsitud kaupu ostma.

Ülemaailmses kontekstis, kus e-kaubandus on jõudsalt kasvamas – Eurostati andmetel tegi 2020. aastal internetioste üle 70% eurooplastest –, valmistab võltskaupadega seotud ebakindlus ELi kodanikele endiselt muret. Uuringu kohaselt on **kolmandik eurooplastest (33%) kahelnud, kas nende ostetud toode on originaaltoode.**

Võltsingud väärtuses 121 miljardit eurot moodustavad 6,8% ELi impordist vastavalt [EUIPO ja OECD ühisuuringule](#) ning mõjutavad iga sektorit alates kosmeetikatoodetest ja manguasjadest, veinidest ja karastusjookidest ning elektroonikast kuni rõivaste ja isegi pestitsiidideni. Võltsingud võivad põhjustada tarbijatele suuri tervise- ja ohutusriske, eelkõige ohtlike kemikaalidega kokkupuute ja muude ohtude tõttu.

Võltsitud toodete probleem on COVID-19 pandeemia ajal teravnenud. **Võltsitud ravimite** (nt antibiootikumide ja valuvaigistite ning viimasel ajal ka muude meditsiiniliste toodete, nt isikukaitsevahendite ja näomaskide) **levik** on sellele nähtusele tähelepanu tõmmanud, sest rikkujad kasutavad ära inimeste ebakindlust uute raviviiside ja vaktsiinide suhtes.

Lisaks tervise- ja ohutusriskidele kaasnevad võltsingutega sageli turvarikkumised ja rahaline kahju.

Digitaalne piraatlus on rikkujatele samuti tulus turg. IP-televisiooni (internetiühenduse kaudu omandatud telesisu) korral on kahju märkimisväärne. Ebaseadusliku IP-televisiooni pakkujad

teenivad ELis igal aastal ligi 1 miljard eurot, mis kahjustab infosisu loojaid ja seaduslikke ettevõtjaid.

Intellektuaalomandiga seotud kuritegevus on tulus tegevus, millesse on kaasatud kuritegelikud rühmitused, ning üha rohkem tõendeid näitab seoseid võltsimise ja piraatluse ning muude kuritegude vahel, nt uimasti- ja inimkaubandus, küberkuritegevus või pettus.

EUIPO tegevdirektor **Christian Archambeau** märkis:

Intellektuaalomand on üks Euroopa kõige väärtuslikumaid varasid ning meie sotsiaalse ja majandusliku taastumise oluline element, eriti väikeettevõtete jaoks. COVID-19 pandeemia on asetanud intellektuaalomandiga seotud kuritegevuse tähelepanu keskmesse seoses võltsitud ravimite ja meditsiinivahendite kasvuga, mis ohustab tulevikus kodanike tervist ja ohutust. See on pikaajaline probleem, mis on sageli seotud muude ebaseadusliku tegevuse liikidega, nõuab kiiret usaldusväärsust ja koordineeritud reageerimist ning on hiljuti taas tunnustatud üheks ELi kümnest põhiprioriteedist võitluses organiseeritud kuritegevusega.

VKEed JA INTELLEKTUAALOMANDIÕIGUSTE RIKKUMINE

Võltsimine ei mõjuta ainult tarbijaid, vaid põhjustab ka olulist kahju ELi majandusele, eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEed). Vastavalt EUIPO avaldatud [VKEde intellektuaalomandi tulemustabelile](#) **väidab neljandik Euroopa VKEdest, et on kannatanud intellektuaalomandiõiguse rikkumise tõttu; ainuüksi Eestis on neid 12,5%.**

Intellektuaalomandiõigusi, nt kaubamärke või patente omavad ettevõtted teatasid oma õiguste rikkumisest tulenevalt käibe vähenemisest (33%), mainekahjust (27%) ja konkurentsieelise vähenemisest (15%).

Praegu on registreeritud intellektuaalomandiõigused alla 9% ELi VKEdest. Kuid nende jaoks, kes loovad intellektuaalomandit, on see väga oluline: VKEdel, kellel on intellektuaalomandiõigused, nt patendid, disainilahendused või kaubamärgid, on 68% suurem sissetulek töötaja kohta kui neil, kellel neid õigusi ei ole, ja nende töötajad teenivad suuremat palka.

Et suurendada intellektuaalomandi väärtust ja aidata VKEdel suurendada turul oma konkurentsivõimet, on EUIPO koostöös Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide intellektuaalomandiametitega alustanud [programmi Ideas Powered for Business](#), mis hõlmab [20 miljoni euro suurust VKEde fondi](#). Selle algatusega hüvitatakse riiklikul, piirkondlikul või ELi tasandil intellektuaalomandi hindamisteenused ning 50% ulatuses kaubamärgi- ja disainilahenduste taotluste lõivud, aidates tuhandetel VKEdel praegusel keerulisel ajal oma intellektuaalomandistrateegiaid arendada.

EUIPOST

[EUIPO](#) on ELi detsentraliseeritud asutus, mis asub Hispaanias Alicante. EUIPO haldab Euroopa Liidu kaubamärke ja ühenduse registreeritud disainilahendusi, mis tagavad intellektuaalomandi kaitse kõigis ELi liikmesriikides. Samuti teeb EUIPO koostööd ELi riiklike ja piirkondlike intellektuaalomandiametitega.

[Intellektuaalomandiga seotud õigusrikkumiste Euroopa vaatluskeskus](#) asutati 2009. aastal, et toetada intellektuaalomandiõiguste kaitset ja järgimist ning võidelda intellektuaalomandiõiguste rikkumise suureneva ohuga Euroopas. Vaatluskeskus viidi 5. juunil 2012 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 386/2012 EUIPO alluvusse.

Meediakontakt:

EUIPO teabevahetustalitus

Tel +34 653 674 113

press@euipo.europa.eu